

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาโดยเป็นการวิจัย 2 ช่วงช่วงแรกเป็นการศึกษาสภาพปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและช่วงที่สองเป็นการหายุทธศาสตร์การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยซึ่งมีลักษณะดังนี้

ช่วงที่ 1

1.1 สร้างแบบสอบถามปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2544

1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง ภาษา และในด้านเทคนิค เนื้อหาและระเบียบวิธีวิจัย

1.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ

1.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้

1.5 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2544

1.6 นำผลจากการเก็บข้อมูลสภาพปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีปีการศึกษา 2544 มาวิเคราะห์

ช่วงที่ 2

- 2.1 ผู้วิจัยสร้างร่างยุทธศาสตร์การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี
- 2.2 นำร่างยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อให้ข้อเสนอแนะ
- 2.3 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาสังเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญ

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 251 คน
 - 1.2 ครูผู้สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 2,404 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 126 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)
 - 2.1.2 ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 332 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ เครชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งครูผู้สอนเป็นครูในโรงเรียนเดียวกันกับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 2.1.1

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

 - ขั้นที่ 1 จำแนกสัดส่วนจำนวนประชากรเป็นรายอำเภอ โดยแยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน
 - ขั้นที่ 2 กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในส่วนของผู้บริหารโรงเรียน สุ่มโดยนำรายชื่อโรงเรียนของแต่ละอำเภอมาจับฉลากให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของอำเภอนั้น ๆ
 - ขั้นที่ 3 นำข้อมูลจำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้จากขั้นที่ 2 มาคำนวณกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในส่วนของครูผู้สอนโดยกำหนดสัดส่วนตามตารางที่ 3.1

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดของประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน	
	ประชากร(ร.ร.)	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองอุทัยธานี	30	18	300	42
หนองขาหย่าง	19	12	132	18
หนองฉาง	38	23	391	54
ทัพทัน	31	19	293	41
สว่างอารมณ์	31	19	281	39
ลานสัก	33	20	365	50
บ้านไร่	55	33	510	70
ห้วยคต	14	9	132	18
รวม	251	153	2,404	332

3.ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญได้แก่ ผู้บริหารหรือนักวิชาการที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คนประกอบด้วย

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนัส มีศรีสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขา การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์

3.2 ดร.สมภพ เจริญนท อาจารย์ประจำสาขา การบริหารการศึกษาศาสนา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์

3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช จงอยู่สุข อาจารย์ประจำสาขา การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์

3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สนธิรักษ์ อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์

3.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ชำนาญกิจ อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและ การสอน สถาบันราชภัฏนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 1. การศึกษาสภาพปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รวม 5 ด้าน ด้านละ 6 ข้อรวม 30 ข้อได้แก่

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านการประเมินผล
4. ด้านบริหารการจัดการ
5. ด้านตัวภูมิปัญญาท้องถิ่น

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 อันดับได้แก่

5	หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง มีปัญหามาก
3	หมายถึง มีปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง มีปัญหาน้อย
1	หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบเพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยกำหนดขอบข่ายของเครื่องมือในการวิจัยภายใต้การแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการศึกษา ตามกรอบที่กำหนด
4. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการวิจัยเพื่อตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสมบูรณ์และความเหมาะสมของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

- 4.1 เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการทำวิจัยเป็นอย่างดี
- 4.2 เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.3 เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 4.4 เป็นผู้มีความสามารถในทางภาษาไทยในด้านการใช้ภาษา

เป็นอย่างดี

โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนศ มีศรีสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขาการบริหาร การศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ พิจารณารูปแบบและการใช้ภาษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช จงอยู่สุข อาจารย์ประจำสาขา การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ พิจารณาตรวจแก้ไขด้านเนื้อหา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัญญัติ ชำนาญกิจ อาจารย์ประจำสาขา หลักสูตรและการสอน สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ พิจารณาตรวจแก้ไขด้านเนื้อหา
5. นำร่างแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) โดยให้ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่ม โรงเรียนทศประทีป สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท จำนวน 30 คนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นทางสถิติ โดยคำนวณค่า สัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.92
6. นำแบบสอบถามเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อขอความเห็นชอบ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ช่วงที่ 2 จากปัญหาที่พบบนมาสังเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังเกตสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี โดยผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นยุทธศาสตร์ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ใน โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2544
2. ศึกษาตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. จัดทำร่างยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุม 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียน การสอน ด้านการประเมินผล ด้านบริหารการจัดการ ด้านตัวภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. นำร่างยุทธศาสตร์การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีที่ได้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

5. นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเป็นยุทธศาสตร์การนำ
ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองการทำวิจัยจากสำนักงาน โครงการบัณฑิตศึกษาสถาบันราชภัฏ
นครสวรรค์เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี
2. ขอความร่วมมือผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีและหัวหน้าการประถม
ศึกษาทุกอำเภอ นำแบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเองซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์
ที่สุดจำนวน 458 ฉบับ ซึ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 126 ฉบับและครูผู้สอน จำนวน 332 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลครบแล้ว จะวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน
 - 1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบคัดเฉพาะแบบที่ถูกต้องเรียบร้อย
และสมบูรณ์
 - 1.2 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ
มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1
 - 1.3 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS / FW

1.4 การแปลความหมายของคะแนนค่าเฉลี่ยของปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามใช้เกณฑ์ประมาณค่าของประพัฒน์ จำปาไทย (2530 : 30) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายความว่า มีสภาพปัญหาในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า มีสภาพปัญหาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า มีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า มีสภาพปัญหาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายความว่า มีสภาพปัญหาในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)